

Väčšina ľudí sa teší na Vianoce...

■ ... Bohatí aj chudobní. Akademici i remeselníci. Skôr narodení aj mladí, samozrejme, hlavne deti. Aj ja sa teším na Vianoce.

Každý rok, veľmi skoro po Troch kráľoch, ľudia veľmi rýchlo zabúdajú na svoje sľuby a predsavzatia a vklínu do zabehnutých koľají. Preto keď jazdím autom, chodím po uliciach či obchodoch, stretávam sa s množstvom nervozity, nevraživosti, sebec-tva, bezohľadnosti, podráždenosti, nezaujmu. Vôbec to nie je len problém Slovenska, aj naposledy, keď som bol v Ríme, to bolo rovnaké ako u nás. Na letiskách, vo vlakoch, na uliciach či chodníkoch. Ľudia nevidia či nechcú vidieť nikoho okolo seba, len to, čo ich práve zaujíma, len to, čím sa momentálne zaoberajú. Zbytok sveta pre nich neexistuje.

Teším sa na Vianoce, lebo vtedy, každý rok, sú ľudia iní, sú k sebe lepší. Viac sa na seba usmievajú, sú tolerantnejší, ohľadupľnejší, vnímavejší voči tomu, čo sa deje okolo nich. Vníma-vejší k ľuďom, ktorí sú okolo nich. Vianoce sú aj o darčekom. Keďže sa po materiálnej stránke máme dobre, každý sa snaží potešiť svojho blízkeho nejakou maličkosťou, aby mu ukázal, že naňho nezabudol. Preto je pred Vianocami viac ľudí v uliciach miest, v nákupných centrách, v obchodoch. Na počudovanie at-mosféra s hustotou ľudí nehustne, práve naopak, ľudia sú k sebe lepší ako počas celého roka. Míňajú množstvo peňazí, a predsa sa usmievajú. Míňa sa im čas na prípravu, a predsa sú pokojní. Všade musia dlhšie čakať, a aj tak sú ohľaduplní. Všade je viac ľudí ako zvyčajne a sú k sebe prívetiví. Je pozoruhodné, čo do-kážu Vianoce, oslava jedných narodenín. Asi to bude tým, že oslavujeme narodeniny Boha. Zdá sa, že jeho snaha nebola márn-a. Tak predsa čosi zmenil, aspoň na pár dní v roku!

Naozaj len na pár dní v roku? Je to až také ťažké mať Vianoce celý rok? Každý deň dať niekomu darček? Obdarovať každý deň úsmevom, pozornosťou, ohľaduplnosťou, láskavosťou, radosťou, pokojom, miernosťou, zhovievavosťou a pritom neminúť ani je-den cent.

Prajem všetkým požehnané a pokojné Vianoce.

Rastislav Suchý



Martin Benka: Dedinská madona

Príhovor starostu



■ Vážení spoluobčania!

Dovoľte mi, aby som sa vám na začiatku nového volebného obdobia 2019–2022 poďakoval za dôveru, ktorú ste mi v novembrových ko-munálnych voľbách dali. Budem sa i počas nasledujúceho obdobia usi-lovať, aby sa prostriedky do potrieb obyvateľov našej obce investovali čo najhospodárnejšie a efektívne, samozrejme, v úzkej a korektnej

spolupráci s poslancami obecného zastupiteľstva. V rámci novo-zvoleného zastupiteľstva budeme do budúcnosti určovať nové priority rozvoja našej obce, samozrejme, že sa budeme spoliehať aj na návrhy a pripomienky občanov našej obce.

Ako som avizoval v minulom vydaní našich Noviniek spod Hradiska, prinášam vám krátku rekapituláciu toho, čo sa nám v predchádzajúcom období podarilo realizovať:

- výmena starých okien a poškodenej dlažby na terase v škol-skom klube detí ZŠ s MŠ Nemecká v sume 29 985 € (dlažbu na terase bude potrebné z dôvodu nedôslednej realizácie pre-izolovať),
- zakúpenie mapového portálu Geosense v sume 990 €,
- zriadenie a spolufinancovanie denného stacionára v ZŠ s MŠ Nemecká v sume 6000 € ročne,

- spolufinancovanie nákladov na opravu a dokončenie detského ihriska ZŠ s MŠ v Nemeckej v sume 4981 €, zmena oplatenia, zadováženie materiálu na altánok v školskom areáli,
- dodávka energetickej služby pre ZŠ s MŠ Nemecká – výmena okien v celej budove, vyregulovanie kúrenia a vody, zakúpenie umývačky riadu v sume 251 355 €,
- poskytnutie finančných prostriedkov na mzdy zamestnancov ZŠ s MŠ Nemecká za mesiac december 2015, úhrada časti záväzkov po lehote splatnosti, ktoré mala ZŠ s MŠ Nemecká, v sume 20 000 €,
- oprava miestnych komunikácií v sume 17 556 € (rok 2015), 14 952 € (rok 2016), 11 901 € (rok 2017),
- rekonštrukcia miestnej komunikácie Pod Hrbkom I. etapa v sume 19 832 € (rok 2015), II. etapa v sume 31 828 € (rok 2016),
- oprava miestnej komunikácie – „kolónia“ Dubová v sume 14 527 € (rok 2017),
- zhotovenie spevnenej plochy pri cintoríne v Dubovej v sume 16 424 € (rok 2018),
- oprava cesty pri dome smútku v Dubovej v sume 7736 € (rok 2018),
- oprava lesníckej cesty v sume 8973 € (rok 2015),
- oprava cesty na Mládežníckej ul. – príjazdová cesta pri ZŠ s MŠ v sume 8008 €,
- odstránenie technických nedostatkov v čistiarni odpadových vôd (ČOV) – havarijný stav – výmena chybných čerpadiel v sume 9100 € (rok 2015),
- opravy ČOV v sume 3428 € (roky 2016 až 2018),
- výmena strechy ZŠ nad učebňami v sume 48 273 €,
- projektová dokumentácia ZŠ s MŠ Nemecká (havarijná situácia – telocvičňa) v sume 3212,06 €,
- rekonštrukcia telocvične (výmena okien, zateplenie, izolácia južnej strany telocvične, výmena brán, mrežovanie okien) v sume 57 324 € (rok 2016),
- rekonštrukcia šatní a časti chodby v telocvični v sume 14 409,61 € (rok 2017),
- osadenie osvetlenia pri moste v Zámostí pri zástavke autobusu v sume 429,70 €, osvetlenie prechodu na ceste I/66 pri autobusových zastávkach v Nemeckej v sume 279,91 € (rok 2017),
- vypracovanie žiadosti o nenávratné finančné prostriedky z Operačného programu Kvalita životného prostredia v rámci aktivity „Predchádzanie vzniku biologických rozložiteľných komunálnych odpadov“, suma pre obec Nemecká 115 090,15 € (spoluúčasť obce 5 %, teda 5741,51 € s DPH),
- opravu fasády kostola v Dubovej v sume 500 € (rok 2017),
- zakúpenie zdravotníckej techniky pre detské interné oddelenie a oddelenie intenzívnej medicíny Nemocnice s poliklinikou Brezno v sume 1000 €,
- kúpa novej ústredne miestneho rozhlasu v sume 795,50 € (rok 2016),
- rekonštrukcia kúrenia (nový vykurovací kotol, vykurovacie telesá) a komína v bývalej „dolnej“ škole v Zámostí v sume 9911 € (rok 2016),
- oprava žlabov a zvodov na dome služieb v Dubovej v sume 1829 €, oprava komína v sume 2235 €,
- doplnenie chýbajúceho dopravného značenia v obci v sume 4112 € (rok 2016),
- zakúpenie exteriérového vianočného osvetlenia v sume 1415 € (rok 2016),
- insolácia vo vnútorných priestoroch školy v sume 7300 €,
- obstaranie územnoplánovacej dokumentácie v sume 4930 €,
- dotácia pre Rímskokatolícku cirkev, farnosť Nemecká – ozvučovací technika v sume 201,60 €,
- rekonštrukcia sociálnych zariadení v budove obecného úradu v sume 16 142 € (rok 2017),
- výmena okien a dverí na poštovom úrade v sume 7443 € (rok 2018),
- výmena okien a dverí na dome smútku v Zámostí v sume 1782 € (rok 2017),
- štúdia Kejda – príprava stavebných parciel v sume 3200 € (rok 2017),
- strecha na požiarnej zbrojnici v sume 12 405 € (rok 2017),
- monografia obce – dotlač v sume 3850 €,
- sociálna výpomoc pre rodinu postihnutú požiarom v sume 3300 € (rok 2017),
- výmena okien na obecnom úrade v sume 8393 € (rok 2017),
- zbúranie kina v Dubovej v sume 30 094 € (rok 2018),
- odstránenie nebezpečného stavebného odpadu po výstavbe kanalizácie v sume 4800 € (rok 2018),
- zakúpenie materiálu na dokončenie detského ihriska v sume 700 €,
- kamerový systém v sume 13 905 € (rok 2018),
- vybudovanie detského ihriska v Zámostí v sume 5786 € (rok 2018),
- verejné osvetlenie v sume 174 000 € (rok 2018),
- kúpa dodávkového vozidla Fiat v sume 25 633,20 € (vrátane poistného),
- rekonštrukcia Kultúrny dom – oprava sociálnych zariadení a kuchynky v sume 37 000 €, kuchynská linka v sume 620 € (rok 2018),
- Wifi pre Teba v sume 627,59 € (spoluúčasť obce),
- výmena okien v dome služieb v sume 9972,34 € (rok 2018),
- Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018–2023 s výhľadom na rok 2025 v sume 980 € (bez DPH).

Rozpracované projekty a činnosti v obci v rôznych stupňoch prípravy

- dokončenie kanalizácie v obci + rozšírenie ČOV,
- dohoda o domácom kompostovaní medzi obcou Nemecká a pôvodcami biologicky rozložiteľných odpadov, dokúpenie do všetkých domácností,
- územný plán,
- výmena vnútorného osvetlenia v triedach ZŠ s MŠ a telocvični,
- rekonštrukcia dvoch tried v ZŠ s MŠ,
- rekonštrukcia obradnej siene,
- denný stacionár – zriaďovateľ obec Nemecká,
- stavebné pozemky Mládežnícka ulica – Kejda,
- stavebné pozemky – Ulica 1. mája (pod niekdajším kinom),
- dopravný pasport obce,
- projekt na zakúpenie komunálnej techniky (traktor + príslušenstvo na likvidáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu).

V tento predvianočný čas prajem poslancom obecného zastupiteľstva, zamestnancom obecného úradu, partnerom a organizáciám, ale hlavne vám, vážení spoluobčania, štedré a požehnané vianočné sviatky, veľa zdravia, šťastia, rodinnej pohody a úspešný vstup do nového roku 2019.

Branislav Čižmárik

Čo je nové v obecnej legislatíve...

■ Za obdobie od posledného vydania našich novín poslanci obecného zastupiteľstva zasadali spolu trikrát. Prvýkrát to bolo 25. októbra 2018. Dňa 22. novembra 2018 sa konali hneď dve zasadnutia obecného zastupiteľstva (OZ) – ako starého, tak aj toho novozvoleného.

Najdôležitejším bodom októbrového zasadnutia bolo schválenie zámeru predaja novovytvoreného pozemku parc. č. C-KN-1554/4 o výmere 80 m², odčleneného z pozemku parc. č. 1554/1 na Ulici odbojárov, za stanovenú kúpnu cenu 3 €/m². Druhým dôležitým bodom zasadnutia bolo schválenie podania žiadosti projektu na podporu z Environmentálneho fondu 2019 – zakúpenie traktora na čistenie a umývanie verejných plôch na zlepšenie kvality ovzdušia. Podobne bola schválená aj žiadosť na poskytnutie dotácie z menovaného fondu na zakúpenie príslušenstva na predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a ich zhodnocovanie. Tým istým uznesením bolo schválené aj financovanie vypracovania projektu k žiadostiam vo výške 600 € za žiadosť. Situácia si vyžadovala aj zmenu rozpočtu rozpočtovým opatrením č. 7/2018, ktorým sa navýšili vlastné príjmy rozpočtovej organizácie obce, akou je ZŠ s MŠ, a zároveň aj jej bežné výdavky. Na tomto zasadnutí obecného zastupiteľstva neboli schválené dve žiadosti o poskytnutie dotácií, a to pre centrum voľného času pre Rímskokatolícku cirkev, biskupstvo Banská Bystrica, a pre centrum voľného času, ktorého zriaďovateľom je Slovenské misijné hnutie v Banskej Bystrici.

Po komunálnych voľbách 2018 sa „starí poslanci“ naposledy stretli 22. novembra 2018 o 17.00 v budove hasične v Nemeckej. Schválili financovanie spoluúčasti obce pre projekt „Wifi pre Teba“ s výškou maximálneho celkového spolufinancovania projektu zo strany žiadateľa 627,59 € z celkových oprávnených výdavkov (12 551,88 €). Na zasadnutí vyjadril starosta obce spokojnosť s prácou poslancov v minulom volebnom období a navrhol vyplatiť odmenu vo výške 140 € (brutto) pre každého poslanca. Jeho návrh bol schválený.

Situácia obce si vyžadovala aj zmenu rozpočtu obce, a to v položke týkajúcej sa finančnej náhrady za účasť poslanca na zasadnutí OZ, nakoľko sa zasadalo častejšie, ako bolo narozpočtované. Zároveň bolo potrebné narozpočtovať kultúrne podujatie, ktoré sa uskutoční vo vianočnom čase v kostole sv. Mikuláša. S touto akciou sa v rozpočte obce nerátalo, a preto bolo nutné navýšiť položku týkajúcu sa ostatných kultúrnych podujatí o 1400 €. Obe položky boli navýšené presunom finančných prostriedkov z nevyčerpaných položiek (údržba domu smútku a nákup kancelárskych potrieb).

Zastupiteľstvo v zmysle § 2, ods. 2 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov rozhodlo poskytnúť starostovi obce Nemecká náhradu platu za 9 dní nevyčerpanej dovolenky. Stalo sa tak vzhľadom na fakt, že starosta si do konca roku 2018 nemohol dovolenku vyčerpať kvôli zabezpečeniu neodkladných úloh súvisiacich s výkonom samosprávnej pôsobnosti obce, s výkonom prenesenej pôsobnosti štátnej správy a z dôvodu skončenia funkčného obdobia starostu pred skončením kalendárneho roka.

Hodinu po zasadnutí „starého zastupiteľstva“ sa konalo zasadnutie poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva. Ustanovujúce zasadnutie malo slávnostný charakter. Jeho vážnosť a dôstojnosť umocňovali aj prítomní hostia, a to pán farár Mons. ICLic. Rastislav Suchý, predseda miestnej organizácie jednoty dôchodcov Zoltán Sojak, zamestnanci obce a tiež

novozvolený starosta obce Brusno Jozef Šimeček. Po doznení tónov štátnej hymny sa začalo samotné zasadnutie. Po zvolení návrhovej komisie a určení zapisovateľky zápisnice predseda miestnej okrskovej komisie Jozef Blaško prečítal oficiálne výsledky volieb do orgánov samosprávy v obci Nemecká. Prítomných oboznámil s tým, že za starostu obce Nemecká bol pre volebné obdobie 2018–2022 zvolený Branislav Čižmárik, a tiež s výsledkami voľby poslancov OZ. Následne staronový starosta obce a zvolení poslanci zložili sľub.

Po schválení programu zastupiteľstvo schválilo uznesenia poverujúce poslanca Ing. Jozefa Klimenta zvolávaním a vedením zasadnutí OZ v prípade, že tak nebude môcť urobiť starosta obce. Tiež boli uznesením zriadené komisie OZ a ich predsedovia. Vo volebnom období 2018–2022 budú pri OZ pracovať nasledovné komisie: komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie verejných funkcionárov, ktorej predsedom bude Ing. Ján Turčan, PhD., komisia verejného poriadku, ktorej predsedom bude Mgr. Branislav Piši, komisia finančná, pre rozpočet a správu obce, ktorej predsedníčkou bude Ing. Marcela Kohútová, komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie, ktorej predsedom bude Ing. Ľubomír Kubuš, komisia kultúry a športu, ktorej predsedníčkou bude Milena Grúberová, a komisia vzdelávania a sociálnych vecí, ktorej predsedníčkou bude Mgr. Zuzana Kováčová, PhD.

Poslanci uznesením stanovili plat starostu obce a plat hlavného kontrolóra obce. U starostu bol plat schválený na úrovni posledného roka predchádzajúceho volebného obdobia. U hlavného kontrolóra bol stanovený ako základný s navýšením o 20 % s prihliadnutím na jeho pracovné výkony a hlavne právnu pomoc pri usporiadaní záležitostí týkajúcich sa nakladania s majetkom obce. Tiež boli uznesením určené komisie na vykonanie inventúry obecného majetku.

Starosta aj napriek slávnostnosti ustanovujúceho zasadnutia informoval poslancov, že obci bolo doručené oznámenie o začatí konania na vydanie povolenia na uskutočnenie vodnej stavby „Nemecká, protipovodňové opatrenia na toku Hron, provizórne hradenie ľavostrannej OH“ pre stavebníka, ktorým je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., OZ Banská Bystrica. Upozorňujeme, že uvedené projekty Slovenského vodohospodárskeho podniku sa priamo týkajú značného množstva občanov, ktorí vlastnia nehnuteľnosti na brehoch rieky Hron, takže možno predpokladať priamy či nepriamy zásah do ich vlastníckych práv.

Na záver starosta obce poďakoval končiacim poslancom OZ Danke Klinecovej, Ivanovi Kováčikovi a Pavlovi Halgašovi za prácu, ktorú odvedli v predchádzajúcom volebnom období, a želal im veľa zdravia a úspechov v ďalšom živote. V kolektíve novozvolených poslancov privítal Milenu Grúberovú, Ing. Jáná Môcika a Ing. Jáná Turčana, PhD.

Marcela Kohútová, Branislav Piši

Informácia pre daňovníkov obce Nemecká, ktorí vlastnia psa

Vlastník alebo držiteľ psa (prípadne viacerých psov) je **po jeho nadobudnutí** povinný nahlásiť túto skutočnosť do evidencie obce. Musí tak urobiť najneskôr po dovŕšení veku 6 mesiacov, keď držiteľovi psa vzniká daňová povinnosť. Po nahlásení psa do evidencie obce bude vlastníkovi (držiteľovi) **vydaná evidenčná známka**, ktorú musí pes nosiť pripevnenú na obojku. V prípade jej straty je možné podľa čísla známky určiť majiteľa.

Predmetom dane za psa je **pes starší ako 6 mesiacov**, chovaný fyzickou alebo právnickou osobou. Zákon NR SR č. 582/2004 Z. z. pozná výnimky, ktoré sú uvedené v § 22, ods. 2, písm. a) až c), keď pes nie je predmetom dane.

Daňová povinnosť vzniká **prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci**, v ktorom sa pes stal predmetom dane podľa § 22, ods. 1. Daňová povinnosť **zaniká posledným dňom mesiaca**, v ktorom pes prestal byť predmetom dane (§ 26 zákona NR SR č. 582/2004 Z. z.).

Ak daňová povinnosť k dani za psa vznikne **v priebehu zdaňovacieho obdobia**, daňovník je povinný podať priznanie **najneskôr do 30 dní** odo dňa vzniku tejto daňovej povinnosti (§ 99a, ods. 2 zákona NR SR č. 582/2004 Z. z.). Správca dane vyrubí daňovníkovi pomernú časť dane za psa, teda nie za celé zdaňovacie obdobie.

Ak daňovník podal priznanie k dani za psa a **daňová povinnosť zanikne v priebehu zdaňovacieho obdobia**, je povinný podať čiastkové priznanie na zánik daňovej povinnosti príslušnému správci dane **najneskôr do 30 dní od zániku daňovej povinnosti** (§ 99b, ods. 2 zákona NR SR č. 582/2004 Z. z.). V takomto prípade správca dane pomernú časť dane vráti daňovníkovi. Pri odhlásení psa z evidencie obce je potrebné **evidenčnú známku psa vrátiť!**

Hlavným cieľom tejto informácie je, aby sa občania lepšie dokázali zorientovať v otázke, kedy vzniká a kedy zaniká daňová povinnosť k spomenutej dani. Vznik a zánik daňovej povinnosti je nutné oznámiť správcovi dane, ktorým je obec. Daňovníci si túto povinnosť splnia podaním daňového priznania správcovi dane. Tlačivo platné pre príslušné zdaňovacie obdobie si daňovníci môžu vyzdvihnúť u správcu dane. Zdaňovacím obdobím pre daň za psa je kalendárny rok, ako to uvádza § 3 zákona NR SR č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Na záver uvedieme výpočet údajov potrebných k nahláseniu psa do evidencie obce. Najpraktickejšie je doniesť očkovač preukaz, v ktorom sú väčšinou uvedené všetky potrebné údaje. Ak daňovník nedoloží očkovač preukaz, mal by **uviesť nasledovné: meno, plemeno, pohlavie psa, účel držania psa** (napr. domáci, strážny, služobný...), **dátum narodenia a dátum nadobudnutia psa, číslo čipu/tetovacie číslo, spôsob nadobudnutia psa** (kúpou, darovaním, z útulku...), **nehnuteľnosť**, v ktorej sa pes chová – **adresa miesta chovania psa, výcvik psa** (bez výcviku, základný atď.), **vek psa, farba srsti, výška v kohútiku**. Do evidencie obce je možné dopisovať údaje, ktoré držiteľ pri prvom prihlasovaní nemá k dispozícii a ktoré nie sú povinné. Bez vyplnenia povinných údajov systém nahlásenie psa do evidencie obce neumožní. Dodatočne sa dopisuje číslo čipu, pokiaľ pes pri nahlásení ešte nebol začipovaný.

Pri odhlasovaní psa z evidencie obce sa uvádza aj **dôvod odhlásenia** (napr. úhyn, presťahovanie atď.).

Anna Marková, pracovníčka OcÚ

Ako ďalej s kanalizáciou v obci...

Rád by som našich občanov poinformoval o tom, v akom stave je budovanie kanalizácie v našej obci. Úvodom treba povedať, že čerpanie finančných prostriedkov z eurofondov pre potreby budovania kanalizácie mali umožnené len obce nad 2000 obyvateľov. Keďže naša obec má len cca 1800 obyvateľov, nesplnila túto podmienku a nemohla o financovanie z eurofondov požiadať.

Aby obce do 2000 obyvateľov neboli diskriminované, o financie z EÚ mohli požiadať tzv. aglomerácie – združenia obcí, ktoré boli vytvorené v rámci celého Slovenska. Takúto aglomeráciu s názvom Chabenec vytvorili obce Nemecká, Predajná a Jasenie. V roku 2015 ju zastrela Stredoslovenská vodárenská spoločnosť Veolia. V rokoch 2015–2017 sa na náklady Veolie prerábala projektová dokumentácia, v obci Predajná sa vykupovali pozemky pod čističku odpadových vôd. Na objasnenie treba poznamenať, že v rámci projektovej dokumentácie sú plánované dve čističky. V obci Nemecká bude pôvodná čistička rozšírená zo súčasných 750 ekvivalentov na zhruba 2000 ekvivalentov. Bude čistiť odpadové vody z celej obce Nemecká (s výnimkou časti Dubovej pri bývalej Petrochme, kde vybudovaná kanalizácia odvádza odpadové vody do čistiarne spoločnosti PTCHEM, s. r. o.). Druhá čistička bude vybudovaná pri železničnej stanici v Predajnej a bude čistiť odpadové vody z obcí Predajná a Jasenie. V tomto roku prebieha posudzovanie vplyvov na životné prostredie (tzv. proces EIA) vzhľadom na predmetnú stavbu.

V ďalšej časti občanom objasním proces čerpania finančných prostriedkov z eurofondov. Prvým a základným krokom je výzva z daného ministerstva (pre budovanie kanalizácie je to ministerstvo životného prostredia). Vo výzve sa určujú podmienky, teda kto môže

žiadať o čerpanie finančných prostriedkov, hlavne sa však určí celkový objem finančných prostriedkov. Na základe tohto objemu bude zrejmé, či budú uspokojení všetci žiadatelia, alebo len niektorí.

Od vyhlásenia výzvy zhruba do 60 dní musí žiadateľ predložiť kompletnú projektovú dokumentáciu, ktorá obsahuje posúdenie vplyvov na životné prostredie, platné územné rozhodnutie, platné stavebné povolenie a množstvo ďalších príloh a čestných vyhlásení.

V prípade, že žiadateľovi budú finančné prostriedky z eurofondov poskytnuté (zväčša vo výške 95 %, zvyšných 5 % tvorí spolufinancovanie z vlastných zdrojov), môže žiadateľ s firmou, ktorá vyšla víťazne z výberového konania, pristúpiť k samotnej realizácii budovania kanalizácie. V rokoch 2015 až 2018 nevyšla z daného ministerstva žiadna výzva, ktorá by sa týkala budovania kanalizácie pre aglomerácie. Predpokladá sa, že najbližšie by výzva mohla vyjsť v budúcom roku 2019.

V prípade, že by sme sa zaradili medzi úspešných žiadateľov, budovanie kanalizácie by bolo realizované v rokoch 2020–2021. V prípade, že nebudeme úspešní a žiadne finančné prostriedky z eurofondov nezískame, kanalizáciu nebude z čoho vybudovať. Treba podotknúť, že celková investícia sa rádovo pohybuje v miliónoch eur a žiadna z týchto troch obcí nie je schopná vybudovať kanalizáciu z vlastných zdrojov.

Na záver mi dovoľte vyjadriť presvedčenie, že Stredoslovenská vodárenská spoločnosť Veolia potrebné finančné prostriedky z eurofondov vybaví a kanalizácia vo všetkých troch obciach sa stane realitou.

Jozef Kliment,
poslanec obecného zastupiteľstva

Jeseň v domove HRON

Prijímatelia sociálnej služby v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb HRON dostali možnosť využiť svoje vedomosti, zručnosti a zároveň sa naučiť aj nové techniky ručných prác. 24. septembra pracovali v kreatívnych dielňach. Pri spoločnom stretnutí s p. Novotňákom z Banskej Bystrice sme vyrábali ozdoby z hlíny. Zaujímavou besedou o krásach Slovenska sme si 25. septembra pripomenuli Svetový deň cestovného ruchu.



V októbri – mesiaci úcty k starším každoročne organizujeme v našom domove Akadémiu európskeho seniora. V rámci nej 3. októbra prijímatelia sociálnej služby spoločne so žiakmi ZŠ Nemecká súťažili v speve počas tretieho ročníka Super Star 3. Pokračovali sme veselo a Svetový deň úsmevu sme si pripomenuli 9. októbra spoločne so študentkami SSOŠP EBG Brezno. Vyznanie, že úsmev je najkratšia vzdialenosť medzi ľuďmi, sme spolu úspešne prekonali. Svojím hudobným programom 16. októbra a šatkami našich starých mám nám seniory zo speváckeho zboru Chabenec z Jasenia pripomenuli Svetový deň vidieckych žien. Divadlo Portál z Prešova nás 22. októbra pobavilo vždy aktuálnou rozprávkou Bol raz jeden hlúpy Jano. 23. októbra sme ukončili Akadémiu európskeho seniora so zamestnancami NAPANT-u besedou pri príležitosti Medzinárodného dňa stromov a zápisom v kronike: „Pestujte stromy pre ich krásu. Keď kvitnú alebo dozrieva ovocie, užite si to ako dar. Vzdajte vtedy hold prírode, ktorá Vám ho dopriala.“



Dňa 7. novembra sme si pripomenuli 17. výročie otvorenia Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb HRON. Prijímatelia sociálnej služby a zamestnanci zariadenia si spoločne zaspomínali a premerali cestu, ktorú prešli. Vynorilo sa nám v pamäti nespočetné množstvo viac či menej významných udalostí, úspechov, všedných i slávnostných okamihov, no i veľa starostí a prekážok, ktoré sme spolu museli prekonať. S hudobným predstavením nám prišli zagratulovať žiaci ZUŠ Valaská a pekným slovom starosta obce Nemecká B. Čižmárik. Počas Svetového dňa použiteľnosti sme 8. novembra dokázali, že pracovať s hlinou sa dá v každom veku. Naše dielka sú toho dôkazom. Sviatok sv. Cecílie prežili prijímatelia sociálnej služby veselo. Svojím hudobným programom ich 19. novembra potešili seniory z Denného centra Prameň z Brezna.



Pri reminiscenčnom stretnutí sme si 27. novembra spoločne zaspomínali na začiatky televízneho vysielania a pripomenuli si Svetový deň televízie. Besedou 28. novembra o zdravom živote, strave, pohybe pre naše zdravie sme si pripomenuli Svetový deň diabetu.



Margita Šurábová, riaditeľka DD a DSS Hron

Základná škola

s materskou školou v Nemeckej

Blížia sa najkrajšie sviatky roka. Pripravujeme sa s deťmi na Vianoce. Deti ich milujú. Najmä pre darčeky. My skôr narodení vieme, že Vianoce nie sú o darčekom. Tešíme sa na krásnu rodinnú atmosféru, na nádherné, typické vône a aj na naše šťastné deti, keď si pod stromčekom nájdu vysnívaný darček. Na konci roka aj bilancujeme. Ďakujeme za úspešne prežitý rok a dávame si predsavzatia do ďalšieho roka.

Dovoľte, aby sme aj my trochu bilancovali. Je nám nesmierne ľúto, ak sa na verejnosti šíri názor, že škola s obcou spolupracuje málo. V bežnom zhone života nestíha každý občan vnímať všetky aktivity našej školy, preto využívame priestor v obecných novinách, aby sme verejnosti priblížili našu vzájomnú spoluprácu.

Každoročne pripravujeme kultúrny program na Deň matiek. Pani učiteľky ochotne nacvičia program so žiakmi, pripraví výzdobu a v nedeľu, v čase svojho osobného voľna, sa zúčastňujú kultúrneho programu. Robíme to radi pre naše mamičky, staré mamy a krstné mamy. Je to krásne podujatie, kde bezpochyby vidno spoluprácu školy s obcou.

Naši žiaci, pripravení našimi učiteľmi, sa vám niekoľkokrát ročne prihovárajú prostredníctvom obecného rozhlasu. Relácie dlhodobo vedie pani učiteľka J. Šagátová. Je to krásne, keď môžeme pozdraviť v rozhlase všetky ženičky v obci pri príležitosti dňa žien či seniorov pri príležitosti mesiaca úcty k starším. Alebo keď sa prihovárame našim občanom vianočným pásmom.

Za akýmkoľvek kladením vencov k pamätníkom v obci s účasťou našich žiakov je takisto príprava v našej škole. Uvítanie detí do života sprevádzajú krátkym kultúrnym programom tiež naši žiaci.

Deň detí takisto oslavujeme v spolupráci s obcou. Roky sme zabezpečovali stanovišťa. Združenie rodičov každoročne prispieva žiakom našej školy na túto obecnú akciu v podobe zakúpenia vstupenky. Ide o finančný príspevok, ktorý by mohol zostať v škole. Okrem toho škola organizuje deťom ďalšie aktivity na Deň detí, napríklad návštevu kina či turistiku. Z tohto dôvodu už posledné roky nepokrývame stanovišťa. Naša pani učiteľka Jana Šagátová je na vstupe do Rozprávkového lesa už akousi tradíciou. V tandeme jej pomáhala aj pani učiteľka Denisa Skladaná alebo aj pani kuchárka Viera Medvedová. Prevažná väčšina učiteľov našej školy nežije v našej obci, dochádzajú z iných obcí a miest. Ale nič to nemení na tom, že v našej obci žije množstvo šikovných a ochotných ľudí, ktorí radi pripraví pre svoje ratolesť krásny deň plný aktivít. Vďaka nim patrí Deň detí v našej obci už dlhé roky k vysoko kvalitným podujatiam.

Obec Nemecká má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti aj denný stacionár so sídlom v našej škole. O spolupráci s ním sme na stránkach obecných novín písali už niekoľkokrát, či už išlo o spoločné čítanie, tvorivé dielne, spoločné pečenie atď. Najviac sa nám páčil deň, keď si seniori pripravili pre našich žiakov rôzne stanovišťa a súťaže na Deň detí.

Spolupráca s obcou najmä v oblasti kultúrnych akcií pre seniorov je pre nás najširšia. Pravidelne navštevujeme klientov Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb HRON v Dubovej. Spoločne strávené chvíle pri pesničkách, básničkách nám dávajú impulz pre ďalšiu prácu a klientom domova dodávajú aspoň malú iskričku lásky a záujmu o nich.

Už niekoľko rokov pravidelne nacvičme kultúrny program pre seniorov v našej obci a vystupujeme pre jednotu dôchodcov. Naše deti sa na toto vystúpenie veľmi tešia. Mnohokrát pozdravia aj svoju starkú či starkého. Za odmenu im dôchodcovia vždy kúpia nejakú sladkosť a to sú už deti celé bez seba. Ale verte, že pre tú sladkosť vystupovať nechodia. Robia to z úprimného

detského srdiečka. Na takéto čosi ich opäť pripravujú naši učitelia.

Podobne každoročne vystupujú naši žiaci aj pri oslave jubilatov v obci. Program nacvičujú naši učitelia, samozrejme, na úkor svojho času. Robíme to však veľmi radi. Je to najkrajší pocit, keď vidíme radosť v detských očiach aj slzu v oku dospeleho. Vtedy vieme, že tieto spoločné podujatia majú svoj význam.

V prípade, že sa v obci organizuje podujatie pre deti, určite stojíme na strane spolupráce. Ak aj nie priamou fyzickou aktivitou, tak aspoň motiváciou. Často deti motivujeme, aby sa podujatia zúčastnili, nemáme problém zverejniť plagát obecnej akcie.

Niektorí občania by radi uvítali aj širšiu spoluprácu. My sme naklonení a otvorení akejkolvek ponuke. Nikdy sme nepovedali nie, žiadnej spoločnej aktivite. Obec však musí rešpektovať aj fakt, že v súčasnosti už prevažná časť učiteľov nepatrí k občanom našej obce a má aktivity vo svojich bydliskách. V sobotu či v nedeľu nepricestujú do Nemeckej organizovať aktivity na úkor svojho voľna a svojich financií. Takéto aktivity sú čisto dobrovoľnícke a treba si uvedomiť, že obecné. Nebudú nám ich organizovať občania z Brezna či Banskej Bystrice alebo z Ráztoky.

Naším zriaďovateľom je obec. Len nedávno si občania volili poslancov do obecného zastupiteľstva. My novozvoleným poslancom želáme, aby prijímali len samé správne rozhodnutia. V prípade, že prídu za nami s novou myšlienkou, dvere majú otvorené. Touto cestou úprimne ďakujeme aj starostovi obce Branislavovi Čizmárikovi. Je príkladom človeka, ktorý si váži vzdelanie a poslanie učiteľa. Jeho úprimné pozdravenie na Deň učiteľov má pre nás veľkú cenu. Cítíme, že problémy našej školy sú aj jeho problémami. Podobne ako iné školy na Slovensku, aj my máme problémy v oblasti financií. Ale pokiaľ si zriaďovateľ našej školy zachováva rozumnú hlavu a veľké srdce pre vzdelanie, sme príkladom, ako sa spoločne problémy dajú riešiť. Za všetky vaše doterajšie správne rozhodnutia vám úprimne ďakujeme a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Kolektív učiteľov ZŠ

Z diania v materskej škole

V poslednom období (či už vedome alebo nevedome) upierame svoj pohľad do minulosti, do obdobia, keď bol život jednoduchší, bližší prírode. V súčasnom kalotoči konzumu a v pretechnizovanom živote okolo nás každému dobre padnú chvíle pokoja a relaxu. V tomto duchu sa snažíme pripravovať a realizovať zaujímavé projekty aj v našej materskej škole.



V posledné novembrové dni nás so svojou tvorivou dielničkou navštívil majster keramikár Marek Novotňák. Išlo o tvorivé dielne pre deti zamerané na prácu s hlinou, ktorá prebehla hrovou a nenásilnou formou, v súlade s vekom a zrelosťou detí. Ich cieľom bolo zvyšovať kreativitu a zručnosť u detí a prehlbovať ich záujem o tvorivú činnosť. Dielne sa konali priamo v triedach pod jeho vedením. Svojím prístupom, rozprávaním i pozitívnym naladením dokázal deti zaujať pre tvorbu malých keramických sôch. Po vypálení výrobkov v keramickej peci sa hotové dielka dostali späť k svojim tvorcom a stali sa príjemným prekvapením pre rodičov.



V popoludňajších hodinách jedného novembrového dňa sa o príjemné chvíľe postarala Janka Kološtová, ktorá spoločne s rodičmi i starými rodičmi našich detí vyrábala voňavé mydielka priamo v jednej z našich tried. Zaujímavo im opísala jednotlivé postupy výroby a pod ich rukami vznikali voňavé mydlové srdiečka, ružičky či iné zaujímavé tvary. Paralelne s touto akciou mohli všetci zúčastnení nasávať informácie o tom, ako sa môžeme cítiť lepšie, zdravšie žiť, ako možno čerpať energiu z prírody a čo všetko nám príroda môže dať. V prvom rade sa treba vyhýbať nekonečnému sedeniu pri televízore, počítači či telefóne a namiesto zdieľania videí a fotiek na sociálnych sieťach využiť čas na obyčajnú prechádzku v prírode. Nesmieme zabúdať ani na svoje deti, ktoré sú touto „dobou“ poznačené najviac, nájst si pre ne čas a takto ich posúvať žiadaným smerom.

Martina Votavová je ayurvédskou terapeutkou, študovala a pracovala v Indii, pracuje s bylinami a olejmi, venuje sa aj vareniu, permakultúre, umeniu a prírodnému staviteľstvu. Práve ona a jej priateľ navštívili našu MŠ, aby nás bližšie oboznámili so svojou prácou či produktmi, ktoré vlastnoručne vyrábajú. Akcia sa stretla s veľkým úspechom a sme radi, že sme mohli spoločne stráviť príjemné popoludnie.

O tom, že zmysly, tvary, zvuky, pohyb či materiál majú veľký vplyv na rozvoj kognitívnych schopností, nás presvedčil workshop s názvom Kalimbohranie. Rodinka Mareka Bolfa z Hornej Lehoty si plní svoj sen o hudbe a snaží sa vrátiť ju späť medzi ľudí. Aj preto sa venujú výrobe netradičného nástroja – kalimby, na ktorej dokáže vytvoriť nádherné tóny každý, či je to dieťa, nehudobník, starý alebo mladý. Kalimba vďaka intuitívnemu ladeniu zaručí zážitok z hry a tvorby hudby bez akejkoľvek znalosti hudobnej teórie. Špeciálnu pozornosť venujeme hudbe

a jej terapeutickému vplyvu na človeka. Ich poslaním je umožniť zážitok z hudby cez vlastné ruky skutočne každému človeku, a to hlavne prostredníctvom vzdelávacích aktivít, zážitkových podujatí. To bol dôvod, prečo sme našich hostí oslovili a spoločne zorganizovali veľmi pôsobivé stretnutie naplnené hrou, pohybom, zvukmi kalimby a nekonečným relaxom. Veríme, že podobných podujatí bude pribúdať a deti obohatíme ďalšími zaujímavými zážitkami.

V predvečer svätého Mikuláša sa nám podarilo zorganizovať spoločné stretnutie detí z našej MŠ, ich rodičov a známych. Trochu netradične sme sa stretli pred vchodom do základnej školy, kde na všetkých zúčastnených čakalo viacero milých prekvapení. Pre deti to bol nepochybne príchod svätého Mikuláša, ktorý neprišiel s prázdnyimi rukami. Nechýbali anjelikovia s čertom, dobre naladené deti a ich pani učiteľky, ktoré sa predstavili krátkym programom s básničkami, pesničkami a tancami. Ďalším prekvapením bola vianočná tržnica, kde si mohli všetci zakúpiť vianočné výrobky, venčeky, perníky a iné drobnosti a tým finančne podporiť našu MŠ. Komu bola zima, zohrial sa teplou kapustnicou, čajíkom či dospeláckym punčom. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí akciu akokoľvek podporili – rodičom našich detí, sponzorom, obecnému úradu i ostatným dobrovoľníkom.



Záverom vám chceme popriať krásne a požehnané vianočné sviatky v kruhu najbližších, nech sa všetka starosť zruší, nech zavládne pokoj v duši, čo bolelo, nech sa zhojí, čo tešilo, nech sa zdvojí.

Zuzana Lokšová

Aj toto je vianočný príbeh

■ *Je to Božie dielo, ktoré v Kláštore pod Znievom vzniklo. Ide o jedno z najväčších zariadení na Slovensku, ktoré poskytuje sociálne služby chudobným. Je dôkazom toho, že kde je vôľa, tam je aj cesta. Ak človek využije všetky svoje dary, ktoré mu Boh dá, a nebojí sa ísť ťažkou cestou, plný dôvery, tak mu Boh požehná. Útulok Dobrého Pastiera je útlukom pre ľudí, ktorým život nedožičil toľko čo ostatným. Je to aj útulok pre tých, ktorí si nevážili, čo mali. Museli, žiaľ, niečo stratiť, aby to znova našli. Tento text vznikol na základe rozhovoru s otcom Vladimírom Maslákom.*

Zrod myšlienky

Otec Vladimír Maslák (v rokoch 2000–2005 pôsobil v rímskokatolíckej farnosti v obci Brusno ako administrátor) začal realizovať myšlienku pomoci núdznym ešte počas pôsobenia vo farnosti Koš. Pôsobil v tamjšom resocializačnom zariadení Provital. V priebehu roku 2007 prichýlil otec Vladimír na farský úrad v Koši asi desiatich mužov, ktorí museli opustiť resocializačné zariadenie v obci. Far-



ské priestory nemohli dlho slúžiť na tieto účely, a tak sa otec Maslák obzeral po budove, kde by mohol naplno realizovať túžbu a myšlienku, ktorú v sebe dlho nosil – pomáhať slabším a ostrčeným, osobám bez úcty k sebe, k životu, k druhým. Na tejto ceste hľadania priestorov mu pomohli viacerí dobrodinci, jedným z nich bol zosnulý a vážený Mons. Rudolf Baláž. Objekt, ktorý v súčasnosti slúži ako domov pre týchto ľudí, nie je budova hocijaká. Je to budova s hlbokým kresťanským základom, postavená na modlitbách, prácach a obetách

mnohých rehoľných spoločenstiev (premonštrátov, benediktínov, členov spoločnosti Ježišovej) už od 11. storočia – ide o premonštrátsky kláštor Panny Márie v Kláštore pod Znievom. V pätnásť rokov nepoužívaných starých priestoroch kláštora sa diali zázraky. Nebola funkčná električka, kúrenie, žiadne sociálne zariadenie. Dnes je celá budova obývaná, vykúrená, využitá do posledného kútika a všetko svojpomocne a s Božou pomocou.

Volanie o pomoc

Koncom roku 2018 žije v zariadení Dobrý Pastier takmer 600 osôb (prevažne mužov, ženy sú v osobitnom zariadení mimo obce). Do tohto počtu nie sú započítaní tí, ktorí o pomoc za tie roky žiadali a po čase na vlastnú žiadosť odišli, ani tí, ktorí nás predišli do večnosti, či tí, ktorí sa s Božou pomocou osamostatnili a pracujú. Teda ľudských osudov už bolo neúrekom.

Žiť prítomnosť, poučiť sa z minulosti

Muži, ktorí žiadajú o pomoc, majú za sebou zložitú minulosť (rozbité rodiny, alkoholizmus, stratu rodinného zázemia, zlý zdravotný stav aj nezodpovednosť). Táto skutočnosť dohnala mnohých na okraj spoločnosti. Ľudia sem prichádzajú bez osobných dokladov, často v zlom psychickom stave, špinaví, so zápachom, niektorí akoby už ani neexistovali. Avšak zásada otca Vladimíra je: Minulosť nechať za bránami zariadenia a žiť prítomnosť. „V našom útluku nikdy neposudzujeme človeka podľa toho, aký bol alebo čo spravil či prečo je tu. Na každého

máme rovnaký meter. Je to človek, je to Boží tvor a potrebuje pomoc. To predtým nech súdi Boh,“ povedal aj jeden z pracovných terapeutov, pán František.

Práca, modlitba a vlastný príklad

Nezastupiteľné miesto v živote tejto komunity má modlitba a práca, sú to dva piliere, na ktorých komunita stojí. Otec Vladimír Maslák sa nevyhýba žiadnej práci, či už je to dojenie, či práca na stavbe, zásobovanie potravinami a, samozrejme, duchovná služba. Hovorí, že len vlastný príklad pritiahne ľudí k Ježišovi.

Pracovný tím

Sociálne služby zabezpečujú sociálni pracovníci, pracovní terapeuti, zdravotné sestry, ošetrovatelky, pomocní pracovníci. Veľkým prínosom sú dobrovoľníci zo Slovenska a zahraničia (Eurowaits), študenti, absolventi seminárov. Medzi pracovníkmi sú laici aj zasvätené osoby (sestry Božského Vykupiteľa a sestry sv. Vincenta).

„Vložíť do vás nové srdce...“

Otec Vladimír tvrdí, že najmilší sú mu tí, ktorí sú v útluku najdlhšie. Môže povedať, že sú z nich iní ľudia. Opäť si pestujú kontrolu nad sebou a budujú nanovo vzťahy so svojimi blízkymi. Teraz sa na nich už dá spoľahnúť. „Za každým jedným človekom vidím osud, o ktorý má zmysel bojovať. I napriek tomu, že v tomto útluku sa križujú zložitý životné osudy ľudí, ich bolesti, starosti či kríže, ľudia z ulice u nás našli svoj domov, závislí našli prijatie, chorí uzdravenie, osamelí spoločnosť.“



Poslední budú prvými...

Faktom je, že spoločnosť sa na týchto ľuďoch pozerá (niekedy aj právom) veľmi kriticky. „Ja by som za nich dal aj vlastný život, pre mňa sú silnými osobnosťami,“ hovorí otec Vladimír. Ľudia sa niekedy nachádzajú v takej tiesni, že o tom nemáme ani predstavu. Dostať sa alebo aspoň nakuknúť do naozajstnej núdze človeka a vedieť mu pomôcť je nenahraditeľný pocit. Ľudia so závislosťou majú dosť vlastného trápenia, potrebujú niekoho, kto im pomôže niesť ťažký kríž a zapojiť sa do bežného života, potrebujú zamestnanie aj domov. Matka Tereza raz povedala, že ľudia, ktorí potrebujú našu pomoc, nás zároveň aj obohacujú.

Pravidlá písané aj nepísané

Žiaden alkohol, to je u nás jedno z najdôležitejších pravidiel. To druhé hovorí o tom, že každý, kto k nám príde, musí pracovať. Muži sú zadelení počas terapie pri varení, pri praní, pri žehlení, upratovaní aj pri stavebných, tesárskych či klampiarskych prácach, pri práci v hospodárstve. Každý, kto je zdravý, pridáva ruku k dielu. Muži aj ženy si podľa výšky svojich príjmov hradia svoj pobyt v zariadení. Zvyšná suma peňazí sa im odkladá na účet. Z tohto účtu sa im potom splácajú dlhy, najčastejšie zanedbané výživné a iné pohľadávky, zostatok sa ukladá ako šetrenie.



Čo vlastne chováme

Na troch farmách Borcová, Kláštor pod Znievom a Polerieka chováme ovce, kozy, hovädzí dobytok, kone a ošipané. Chov zvierat je v prvom rade zdrojom obživy a taktiež pracovnou terapiou. Máme vlastnú syráreň, kde spracúvame kravské a ovčie mlieko na kyslomliečne výrobky, jogurtové nápoje.

Aj my sme navštívili toto zariadenie

Dňa 3. decembra 2018 navštívil uvedené zariadenie aj náš pán farár Mons. ICLic. Rastislav Suchý a Ján Turčan ml. Po dlhšom období dohadovania sa na stretnutí z dôvodu totálnej pracovnej zanepráženosti pána farára Vladka Masláka sa nám toto milé stretnutie podarilo uskutočniť. Pán farár Maslák nás prijal v spoločenskej miestnosti, kde v ten deň prebiehalo stretnutie podnikateľov, ktorí pracujú na základe kresťanských tradícií a pomáhajú nezištne aj tomuto zariadeniu. Popri množstve ľudí, ktorí sa neustále okolo pána farára Masláka zastavovali, sme sa dozvedeli o nových veciach, ktoré sa podarilo v zariadení zrealizovať v posledných rokoch, a to vybudovanie bývania kontajnerového typu, zakúpenie a prerobenie priestorov COOP Jednoty Kláštor pod Znievom, kde bolo v minulosti pohostinstvo, na spoločenskú miestnosť s kuchyňou, chránenú dielňu

a pohostinstvo (otvorené len cez víkend). Čapuje sa tu kofola, varí káva a predáva horalka. Potom sme navštívili aj distribučný sklad Potravinovej banky Slovenska v Borcovej, ktorý prevádzkuje pán farár Maslák. Tu sa zadarmo zhromažďujú a skladujú potraviny. Pridelujú sa humanitárnym alebo charitatívnym organizáciám, ktoré poskytujú potravinovú pomoc ľuďom v núdzi. Činnosť potravinovej banky spočíva v darovaní a rozdeľovaní a jej práca sa opiera o dobrovoľnú bezplatnú pomoc a darcovstvo.

Záverom

Návšteva tohto zariadenia, kde sa človek stretne s množstvom ťažkých osudov a kde smrť je každodennou realitou, dokáže zatriasť s každým človekom a zaručene poprehadzuje jeho hodnoty. Tu vidíte človeka, ktorý dáva šancu mnohým ľuďom a supluje neraz ich vlastné rodiny, resp. štát. Pomáha nezištne, cítiť z neho veľkú pokoru a vyrovnanie. Preto mu chceme do budúcnosti zapriať zdravie, šťastie a Božiu pomoc. O ňu sa zaručene bude snažiť podeliť so svojím širokým okolím, v ktorom sa cíti dobre.

Ján Turčan

Prvá svetová vojna, vznik ČSR a naša obec

V jeseni tohto roku sme si pripomenuli 100. výročie ukončenia 1. svetovej vojny a vzniku Československej republiky. Vojnových udalostí sa aktívne zúčastnili aj naši občania, viacerí z nich sa z frontu nevrátili. Ako spomienku na tieto udalosti prinášame čitateľom niekoľko úryvkov z kronikárskych zápisov, ktoré zachytili toto prelomové obdobie. Zápisy sa dotýkajú aj toho, ako spomenuté udalosti vnímali a prežívali naši prarodičia.

Michal Kováčik od Bočov z Nemeckej patrili v prvej polovici 20. storočia k najvýznamnejším čipkárom-obchodníkom s textilným tovarom v obci. 1. svetová vojna ho zastihla práve v čase, keď si založil rodinu. Po prežití vojnových útrap na fronte aj v zázemí sa vrátil do rodnej obce a naďalej sa venoval obchodovaniu s textilným tovarom. Vďaka bohatému fotoarchívu jeho potomkov môžeme spomenuté obdobie života rodiny zdokumentovať sériou historických fotografií.

Martin Lokša



M. Kováčik ako regrút rakúsko-uhorskej armády pred vypuknutím vojny (na fotografii s matkou)

V r. 1914 dňa 1. augusta bola preto na území Rakúsko-Uhorska nariadená všeobecná mobilizácia a každý, kto bol vojakom, musel ihneď nastúpiť do vojenskej služby a ísť na rôzne fronty. Aj v Dubovej ostali len ženy, deti a niekoľko starcov, ktorí sami sa museli o seba starať, pracovať, zeme obrábať a živiť sa z redukovaných potravín. Nastali tie najťažšie časy. Ženy doma stále očakávali hrozné správy z bojišťa a takto to trvalo až do konca vojny. Keďže tunajší kraj je chudobný a pozemky nezaobzpečujú domácim výživu, vláda sa musela postarať o potraviny a dávali sa „podpory“. Podpory však nezabezpečovali výživu, lebo ani pre vojakov nebolo dosť potravín a tak nastala tá najväčšia núdza v každom ohľade. Ceny potravín každý mesiac stúpali a predsa nebolo možné nič dostať. Ryža, cukor, petrolej

patrili minulosti a v r. 1916 už nebolo možné dostať ani trafiku, múku a najnutnejšie životné potreby, lebo vojsko všetko spotrebovalo a nikto sa nepostaral o náhradu. Keďže však vojsku muselo sa postarať o náhradu, úrady začali rekvirovať a zobrali všetko, čo sa zobrať dalo. Boli odobrané zvony, kľučky, mažiare na delá a náboje. Za všetko sa zaplatilo, ale peniaze nemali hodnotu. R. 1918 peniaze boli už temer necenné a každý sa snažil ich vydať. Pri takýchto okolnostiach mnoho sa značilo na válečné vnútorné pôžičky, lebo nikto nechcel „Jančí banko“.

(Pamätná kniha obce Dubová, s. 49–50)



Svadobná fotografia M. Kováčika z predvojnového obdobia

Do Nemeckej v októbri 1918 vrátili sa vojaci tiež domov. Nastala ohromná radosť a v tejto nechceli ani veriť, že je už koniec vojny a že sú už opäť doma. Začali nadávať na tých, ktorí boli doma počas války a ten čas, čo neboli vo vojne, zbohatli a chceli im všetko odobrať. Keďže pri udeľovaní podpory vyskytli sa údajne nepravosti, lebo nemohol každý podporu dostávať, išli na notára Jána Izáka, prekútili mu byt a vzali mu potraviny. R. 1915 totiž doterajší notár Nandor Hreblay odišiel a bol na jeho miesto zvolený Slováč Ján Izák.

Československé vojská prišli do Nemeckej v decembri r. 1918 a boli slávnostne privítané obecným zastupiteľstvom.

Konečne nastali časy pokoja a práce konsolidácie.

(Pamätná kniha obce Nemecká, s. 60)



V zákopoch na bojisku 1. svetovej vojny, M. Kováčik druhý zľava



Vojaci vo vojnových zákopoch zatopených vodou, M. Kováčik druhý sprava



M. Kováčik ako vojak c. k. armády s manželkou



M. Kováčik s rodinou počas dovolenky z frontu



Čipkár M. Kováčik v rokoch prvej ČSR v Nemeckej pred svojím autom zn. Chevrolet

Národ po svetovej vojne bol ožobráčený, potraviny nebolo možné dostať a ceny boli ohromne vysoké. Nastal vo všetkých odvetviach priemyslu ohromný rozruch, aby tým nedostatok bol uhradený. Keďže všade boli hladaný robotníci, bolo ich živobytie zabezpečené. Ich denná mzda činila 100–150 korún a povozníci za jeden deň zarábali 800–1000 korún. Je pravda, že cena všetkých článkov nebola k zaplaceniu, predsa počas tejto hospodárskej konjunktúry žilo sa dosť dobre. Prevrat jedine tunajším trhovníkom urobil ťažkosti, nakoľko ich činnosť bola obmedzená miestom doterajšej rakúsko-uhorskej ríše len na územie Slovenska. Keď počas hospodárskej konjunktúry ani nebolo nič možné zbadáť, tým bolo viac toto obmedzenie hospodárskej činnosti konštatovať po niekoľko rokoch. Medzi „čipkármi“ nastal ohromný boj o každodenný chlieb, stála konkurencia. Keďže

niektorý len tak sa vedel udržať, že si kúpil nákladné auto a tak druhých všade predbehol, museli sa zadlžiť aj ostatní, zakúpiť nákladné autá aj oni a tak sa stať schopnými konkurencie. To bol však začiatok konca, lebo akonáhle prestala konjunktúra, ostali veľké ťarchy a malé zárobky. Naši čipkári museli si pýtať konkurz a úplne na vnivoč vynásť. Keďže zárobok nezabezpečil ani réžiu na benzín. Čipkári mali tiež protivníkov mestských obchodníkov, ktorí stále útočili na nich na tom základe, že v dotyčnom mieste platili oni dane a tak mesto musí im isté práva zabezpečiť. Skutočne právo obchodníkov „čipkárov“ bolo na obmedzenom území hodne obmedzené, takže celá živnosť je k zahynutiu.

(Pamätná kniha obce Nemecká, s. 62–63)

Zvyky našich predkov

Povery pri narodení dieťaťa

■ Dlhé zimné večery naši predkovia v minulosti využívali na spoločné stretnutia, ktoré najčastejšie spájala práca. Ženy sa stretávali najmä pri pradení alebo páraní peria. Vo vyhriatej izbe či kuchyni im spoločná robota išla lepšie od ruky. Mohli sa do vôle vyzoprávať, prebrať dedinské klebety a ako sa čas blížil k polnoci, prichádzali na rad aj strašidelné príbehy. Ľudia verili, že v období pred Vianocami, keď sú dni krátke a noci dlhé, sa moc nečistých síl znásobovala, preto sa bolo treba mať pred nimi na pozore. Za jeden z prejavov ich pôsobenia bolo považované urieknutie. Podľa predstáv našich predkov naň boli najnáchylnejšie ženy po pôrode – šestonedielky. V nasledujúcich riadkoch som sa preto rozhodol opísať niektoré obyčaje spojené s narodením dieťaťa v minulosti.

Do začiatku 20. storočia sa aj v bohatších gazdovstvách nachádzala obyčajne len jedna izba, ktorú obývali všetci členovia rodiny. Aby mala rodička s novorodiatkom po pôrode aké-také súkromie, ležala na posteli v kúte izby. Ten bol od ostatného priestoru oddelený kútnou plachtou, visiacou z drevenej povaly. Túto plachtu kútnicu dostávala nevesta do výbavy. U nás sa nazývala *presteradlo*.



Posteľ rodičky za kútnou plachtou

Žena, ktorá ležala po pôrode, sa nazývala *postelkyňa*. Krstná matka dieťaťa – *chmotra* – ju chodila každý deň navštevovať. Nosila jej jedlo, aby zmocnela – hovorilo sa, že ide zaniešať do posteli. Každé ráno nosila fruštik: kúpené rožky a bielu kávu. Ďalej mäsovú polievku, praženicu, pirohy, vtáčie mlieko, varené víno a vyprážané zákusky posypané cukrom – *graple*. Dodržiavanie tejto obyčaje predstavovalo pre ženu oslabenú

po pôrode výdatnú pomoc a bolo prejavom vzájomnej súdržnosti žien v tomto náročnom období.

Rodička bola považovaná za nečistú až do vádzky, teda cirkevného obradu, ktorého sa zúčastňovala šesť týždňov po narodení dieťaťa. Dovtedy sa zdržiavala doma, najčastejšie za spomenutou plachtou. Nebola prítomná ani na krste, ktorý sa konal v najbližšom možnom termíne, najlepšie hneď po pôrode, aby nedajbože dieťa neumrelo nepokrstené. Do kostola ho odniesli krstní rodičia s pôrodnou babou. Odchádzali so slovami: *Ideme s pohanom, prideme s kresťanom*. Na *krštenia* – hostinu nasledujúcu po krste – sa matka prizerala len spoza kútnice. Tú z povaly zvesili až po vádzke, keď sa matka mohla naplno začleniť do spoločenského života v obci. Obrad sa konal v strede dubovského kostola pod veľkým lustrom. Po modlitbách a požehnaní kňaz podal matke zapálenú sviecu, s ktorou obišla okolo oltára. Po tomto rituálnom očistení nasledovala ďalšia hostina v dome rodičky, ktorá sa volala *vádzania*. Zúčastňovalo sa jej viacero žien, ktoré sa navzájom oslovovali ako *chmotry*. Okrem krstnej matere dieťaťa to bola najmä krstná a birmovná matka rodičky,



Vyšívaná kútna plachta s ochrannými znakmi

pôrodná babica a niekoľko žien zo susedstva a príbuzenstva. Zábava na *vádzaní* vraj bývala ešte bujarejšia ako *krštenia*. Bola totiž jednou z mála príležitostí, keď sa ženy mohli zísť a zabaviť bez prítomnosti mužov.

*Vádzania, vádzania, čo je za vádzania?
Chmotry sa hnevajú, že im piť nedajú.*

*Chmotričke, susedke, nehnevajte sa,
chojte do komory a napite sa.*

*Pime ho, dobrô je, chmotra nám naleje.
Za naše peniaze nik nám nerozkáže.*

(Ľudová pieseň spievaná na vádzaní)

Do vádzky však rodička nesmela chodiť medzi ľuďmi, dokonca nemala vychádzať ani z domu, najmä potme. Jednak bola sama náchylná na urieknutie, jednak mohla byť nebezpečná pre každého okoloidúceho človeka. Tetka Stáza Dupajovie z Nemeckej približne pred sto rokmi na vlastnej koži zažila vábenie nečistých síl. V jeden zimný večer ako čerstvá rodička zostala s dieťaťom sama doma. Jej matka šla do susedov na priadky a pred odchodom jej nakázala, aby nikomu neotvárala a v žiadnom prípade nevychádzala z domu von. V neskorých večerných hodinách začula pod oblokom hlas jednej susedy: „*Stáza, hybaj von,*

zabudla som ti dačo povedať!“ Ona susede odpovedala, aby počkala do zajtra, že nejde, že už leží v posteli. Hlas pod oblokom ďalej naliehal, ona sa však prehovorí nedala a zostala vnútri. Na druhý deň všetko porozprávala matke. Tá sa dotýčnej susedy bola opýtať, čo tak neskoro večer u nich chcela. Suseda ostala prekvapená, pretože predošlého večera pod ich oblokmí vôbec nebola.

Ludia verili, že podobné vábenia mohla mať na svedomí nadprirodzená bytosť, ktorú nazývali *svetlânoc*. Potme sa zjavovala ako pohybujuce sa svetielko v dialke. Dokázala si prepožičať hlas ktoréhokoľvek človeka, aby neovádzanú matku vylákala spod strechy von. Ak mladá novorodička vábeniu neodolala, opustila dieťa a dala sa vyvliecť do hôr. *Svetlânoc* ju povláčila po trní, bodľáci a keď napokon niekde zahynula, stala sa lesnou žienkou – *ruňou*. Ak sa nad novorodencom nezľutovala iná dojčiacia žena, ktorá mala dostatok mlieka aj pre dve deti, väčšinou stratu svojej matky neprežil. Ak ľudia zdivočenú matku v horách stretli a spoznali, volali za ňou: „*Ruňa, ruňa, deti ti plačú!*“ Týmto slovami ju chceli „odkľiať“, aby sa vrátila k opustenému dieťaťu.

Pred urieknutím bolo treba chrániť najmä novorodeňa. Mohol ho spôsobiť zámerný či náhodný pohľad, najčastejšie ženský. Predtým, ako s ním vyšli z domu na ulicu, mu na rúčku uviazali červenú šnúročku, neskôr aj malé červené koráliky navlečené na nitke, aby mu *neprišlo z očí*. Ak dieťa z nevysvetliteľných príčin dlho plakalo, bolo ospalé, nevládne alebo prejavovalo iné známky urieknutia, matka použila osvedčený prostriedok: utrela mu tváričku *zasťkanou* plienkou. Ak chcela zistiť pôvod urieknutia, vložila do hrnca s vodou niekoľko uhlíkov z ohniska v sporáku. Ak uhlíky vyplávali hore, bolo urieknuté od chlapa, ak klesli na dno, od ženy. Vodu s uhlíkmi bolo potom treba vyliť na také miesto, po ktorom ľudia nechodia, napríklad pod gánok.

Na zachovávanie mnohých týchto zvykov si už nepamätajú ani najstarší obyvatelia našej obce. Boli súčasťou života ich rodičov a najmä starých rodičov ešte na prelome 19. a 20. storočia.



Ruňa, ruňa, deti ti plačú!

(Nádaská, K. – Michálek, J.: Čerti, bosorky a iné strašidlá)

Hoci ich význam často zostáva pred nami utajený a modernému človeku sa zdajú absurdné či zbytočné, v duchovnom svete našich predkov zohrávali významnú úlohu. Ich porušenie bolo nemysliteľné a ak k nemu predsa len došlo, dotýčný musel rátať so všetkými neblahými následkami.

Martin Lokša

Babka k babce, budú kapce...

■ Kapce boli v minulosti dôležitou súčasťou zimného oblečenia. Nosili ich muži i ženy všetkých generácií a stavov, ľudia každého veku od malých detí až po starcov. Pôvodne sa šili z hrubého súkna, ktoré gazdiné každoročne tkali z doma napradených vlnených nití. Materiálu bol dostatok, veď v prvej polovici 20. storočia sa ovce chovali takmer v každom dome a jednoduché kapce vedel ušit hoci ktorý šikovnejší chlap. Nerozoznávali pravú a ľavú nohu, aj preto sa tieto kapce nazývali *sprostie*. Ich tvar sa nohe prispôbil dennodenným nosením – každá noha si kapec vyčaptala na svoj obraz sama.

Dokonalejšie kapce šili vyučení obuvníci – šustri. Pri ich zhotovovaní používali špeciálne kopytá, ozdobovali ich koženou obšívku a remienkami. Tieto kapce sa nazývali *kapnovanie* alebo *kapce do bezeca*. Boli aj drahšie a nemohol si ich dovoliť hoci kto.

Životnosť súkenných kopcov bola krátka, obyčajne ich nositelia zodrali za jednu zimu. Ženy sa hneď po skončení jesenných poľných prác v prvom rade púšťali do spriadania vlny, aby mohli rýchlo natkať súkno a aby boli nové kapce pre všetkých členov rodiny ušité do Vianoc. Kapce boli vhodné najmä do suchej zimy. V čapkanici sa na ne obúvali gumené galoše, po starom *kaločne*, ktoré v medzivojnovom období vo veľkom vyrábala firma Baťa.

Kapce boli v minulosti dôležitou súčasťou tradičného odevu, dotvárali a dodnes dotvárajú estetický dojem kroja. Vďaka dotácii z vyššieho územného celku aj naša folklórna skupina dostala tohto roku možnosť zadovážiť si túto tradičnú obuv pre svoje členky-speváčky. Za finančnú podporu vyslovujeme Banskobystrickému samosprávnemu kraju naše poďakovanie.

Martin Lokša, vedúci FSK Čierťaž



S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSŤRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Šport

Enduro sezóna 2018

Je koniec roka a moja sezóna je ukončená. Samozrejme, nie doslovne, pretože sú predom mnou dni tvrdej driny a tréningov na mojej kondičke na ďalšiu sezónu. Preto by som sa chcel s vami podeliť o moje skúsenosti a dosiahnuté výsledky.

V tomto roku 2018 som sa okrem pretekov, ktoré sa konali na Slovensku, mal možnosť zúčastniť na majstrovstvách Európy v Taliansku, Rumunsku a Poľsku. Práve na týchto pretekoch, ktoré sa konali mimo našej republiky, som nadobudol a získal nové skúsenosti, schopnosti, spoznal množstvo nových ľudí a, samozrejme, mal som možnosť jazdiť na tratiach s odlišným podkladom. Na poslednom finálovom preteku, ktorý sa konal v susednom Poľsku, som bol po prvom dni nútený odstúpiť kvôli problémom s motocyklom KTM 350 xc-f. Tieto skutočnosti ma celkom mrzia, pretože som mal veľmi dobrý štart, trať mi sedela a udržiaval som sa na popredných miestach. Práve táto porucha spôsobila, že v európskej sezóne som v kategórii Enduro Junior E2/E3 obsadil celkové 9. miesto.

Asi najväčším zážitkom tohtoročnej sezóny boli majstrovstvá sveta v Nemecku. Tejto skúsenosti som sa veľmi obával, pretože krátko pred odchodom som presedlal na motocykel značky Beta. Práve tu som pretekával s najlepšimi jazdcami sveta, počas závodu sme prechádzali cez budovu starej opustenej fabriky a prvýkrát som sa zúčastnil prológu, ktorý sa väčšinou koná deň pred hlavným závodom. Tento prológ, ktorý zabezpečuje lepšiu štartovaciu pozíciu, sa konal v neskorších podvečerných hodinách pod umelým osvetlením. Práve na Majstrovstvách sveta Enduro GP v Nemecku som v kategórii Enduro Junior 2 obsadil pekné 10. miesto.



Na pretekoch, ktoré sa konali na Slovensku, som dosiahol omnoho lepšie výsledky. Obhájil som 1. miesto v MMSR Enduro a Countrycross – kategória junior a 2. miesto v MMSR Enduro a Countrycross – kategória E2.

Touto cestou sa chcem poďakovať hlavne sponzorom, ktorí mi podali pomocnú ruku a dali mi možnosť absolvovať preteky v Európe, môjmu otcovi, ktorý ma najviac podporuje a je mojím športovým učiteľom, ale taktiež mojej mame, bratovi, priateľke a ostatným priateľom.

Patrik Halgaš



FK Sokol Nemecká

v jesennej časti ročníka 2018/2019

■ Po úspešných záchranárskych prácach v jarnej časti vstúpilo mužstvo mužov po krátkej letnej príprave do nového ročníka 2018/2019. Ako býva zvykom, opäť sa v kádri udiali viaceré zmeny. Udržať stabilnú kostru mužstva je stále tvrdý oriešok, s týmto problémom sa potýkame každú sezónu. Domácich hráčov je menej a zvyšuje sa percento tých, ktorí k nám musia dochádzať z celého kraja.

Vstup do sezóny nebol vôbec ideálny, v prvých siedmich kolách sa nám nepodarilo získať ani bod. Zlom nastal až v domacom zápase s Lučatinom, ktorí sme vyhrali 4 : 1 a „uchmatli“ tak prvé jesenné body. Nasledovali dôležité výhry v Hronci aj na Strelníkoch a domáca remíza s Brusnom. Tým sa náš bodový zisk zastavil na 10 bodoch a obsadili sme priebežné 11. miesto. Nedarí sa nám udržať stabilitu výkonov, čo pripisujem aj slabšej tréningovej účasti a častým vynúteným rotovaním viacerých hráčov.

Na jar nás teda opäť bude čakať boj o záchranu v 1. triede. Ale v posledných ročníkoch sme jarnú časť vždy mali silnejšiu, takže zabojujeme zo všetkých síl aj tento rok.

Juraj Lokša

Stolnotenisový klub
ISKRA Dubová a obec Nemecká
pozyvajú všetkých priaznivcov stolného tenisu

na 22. ročník
**Vianočného stolnotenisového
turnaja registrovaných
a neregistrovaných hráčov**

dňa 29. 12. 2018 o 9.00 hod.
v športovej hale ZŠ s MŠ Nemecká.

O občerstvenie je postarané.

Výsledky komunálnych volieb 2018

■ Miestna volebná komisia v Nemeckej podľa § 190 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uverejňuje výsledky volieb poslancov obecného zastupiteľstva a volieb starostu obce, ktoré sa konali 10. novembra 2018.

A. Do obecného zastupiteľstva v obci Nemecká boli zvolení:

Meno, priezvisko, titul	politická strana	počet platných hlasov
1. Peter Marčok	SMER – sociálna demokracia	420
2. Ján Turčan, Ing., PhD.	nezávislý kandidát	346
3. Zuzana Kováčová, Mgr., PhD.	nezávislá kandidátka	345
4. Milena Grúberová	SMER – sociálna demokracia	302
5. Branislav Píši, Mgr.	nezávislý kandidát	299
6. Marcela Kohútová, Ing.	Občianska konzervatívna strana	290
7. Jozef Kliment, Ing.	SMER – sociálna demokracia	276
8. Ľubomír Kubaš, Ing.	nezávislý kandidát	232
9. Ján Môcik, Ing.	SMER – sociálna demokracia	213

Náhradníci-kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

1. Jozef Rapčan	STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS)	195
2. Kristína Furajtárová	SMER – sociálna demokracia	168
3. Vladimír Siman	STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS)	164
4. Jaroslav Mažáry, Mgr.	SMER-sociálna demokracia	122
5. Marek Ryšlink	SME RODINA – Boris Kollár	107

B. Za starostu obce Nemecká bol zvolený:

Meno, priezvisko	politická strana	počet platných hlasov
Branislav Čižmárik	SMER – sociálna demokracia	575



Charitatívno-sociálne centrum Najsvätejšej Trojice Brezno, pobočka Nemecká, oznamuje občanom,
že sídlo pobočky v priestoroch technických služieb obce Nemecká (na poschodí)
je otvorené každý pracovný utorok
v nasledovnom čase:
9.00 – 11.00 hod.
15.00 – 17.00 hod.

Obec Nemecká
zastúpená starostom obce
Branislavom Čižmárikom
vyjadruje veľké poďakovanie
Jaroslavovi Majerčíkovi
za dlhoročné vedenie
Pamätnej knihy obce Nemecká

Narodili sa

Richard Šulko Adriana Rakoncaiová
Diana Dolinská Vratko Siman
Tomáš Košťiaľ Nela Vančová
Natália Nagyová Hana a Natália Frčová
Šimon Škamla

Blahoželáme jubilantom

Petrovi Belkovi (DD a DSS Dubová)
Petronela Pikulovej (Dubová)
Jozefovi Bartošikovi (DD a DSS Dubová)
Barbore Kubišovej (Nemecká)
Jánovi Chamkovi (Dubová)
Miroslavovi Ťažkému (Zámotie)
Márii Šagátovej (Nemecká)
Márii Marčokovej (Zámotie)
Helene Marčokovej (Zámotie)
Jozefovi Blaškovi (Dubová)
Ivanovi Gotthardtovi (Dubová)
Marianovi Šalkovskému (Nemecká)
Karolovi Málikovi (Zámotie)
Natálii Eremiášovej (Zámotie)
Magdaléne Daučíkovej (Zámotie)
Jolane Reizerovej (Dubová)
Zlatici Pivarčiovej (Nemecká)
Božene Marčokovej (Dubová)
Milanovi Kochanovi (Nemecká)
Jánovi Vetrákovi (Zámotie)
Štefanovi Slašťanovi (Nemecká)
Anne Demeterovej (Dubová)

Lubici Šalkovskej (Nemecká)
Helene Gregorovej (Nemecká)
Oľge Korínkovej (Nemecká)
Jánovi Sojákovi (Dubová)
Petrovi Marčokovi (Zámotie)
Jánovi Marčokovi (Dubová)
Dušanovi Sojakovi (Nemecká)
Ide Jablonskej (Nemecká)
Jane Sokáčovej (Nemecká)
Elene Luptákovovej (Nemecká)
Jane Franekovej (Nemecká)
Anne Šalkovskej (Nemecká)

Opustili nás

Emília Šnirerová (Nemecká, 60 r.)
Irena Šagátová (Nemecká, 79 r.)
Mária Kohútová (Nemecká, 76 r.)
Ján Murín (Dubová, 94 r.)
Ján Gubančok (Nemecká, 85 r.)

Uzavreli manželstvo

Bc. Dušan Duda – Patrícia Sojaková
Jozef Rejdovian – Janka Živorová
Milan Dziad – Mgr. Marcela Murinová
Peter Szmuda – Ing. Viera Tučková
Šimon Dian – Lea Šagátová
Marcel Dolinský – Júlia Melicherová



VIANOČNÉ MÁMENIE

Sólový koncert speváka Popoperného tria „LA GIOIA“,

MATEJ VANÍK

KEDY: 26.12.2018 o 17:00
KDE: kostol sv. Mikuláša - Dubová,
vstupné dobrovoľné